

Egymást kizáró ellentétek, egymást megtűrő valóságok.

Időpont: 1952. július 27. Szentháromság ünnepe utáni 7. vasárnap

Alapige: Róma 6,19-23.

Emberi módon szólok a ti testeteknek erőtlensége miatt. Mert amiképpen oda szántátok a ti tagjaitokat a tisztátalanságnak és a hamisságnak szolgálíul a hamisságra: azonképpen szánjátok oda most a ti tagjaitokat szolgálíul az igazságnak a megszenteltetésre.

Mert mikor a bűn szolgálí valátok, az igazságtól szabadok valátok.

Micsoda gyümölcsét vettétek azért akkor azoknak, amiket most szégyenletek? mert azoknak a vége halál.

Most pedig, minekutána felszabadultatok a bűn alól, szolgálívá lettetek pedig az Istennek: megvan a gyümölcsötök a megszenteltetésre, a vége pedig örök élet.

Mert a bűn zsoldja halál; az Isten kegyelmi ajándéka pedig örök élet a mi Urunk Krisztus Jézusban.

Az élet sokkal komplikáltabb, semhogy csak úgy egyszerűen érthető legyen. Amik az emberi értelem számára egymást kizáró ellentétek, azok az életben sokszor egymást megtűrő valóságok. Amit az emberi gondolkodás elképzelhetetlennek tart, azt az élet sokszor valóra váltja. Ezért olyan nehezen magyarázható meg az élet. Még olyan kiváló képességű apostol is, mint Pál, keményen birkózik ezzel a feladattal. A mai napra kirendelt igében is erről tesz bizonyosságot. Előtte áll a szolgaság és szabadság, valamint a fizetés és ajándék gondolatpárja. Jól tudja, hogy ezek az emberi gondolkodásban egymást kizáró ellentétek. Vagy szolga az ember, vagy szabad, vagy megszolgált fizetést kap, vagy ajándék hull az ölébe, de nem lehet egyszerre szolga is, meg szabad s járandóságai tekintetében sem helyezkedhetik egyszerre a jog és a kegyelem álláspontjára. Jól látja azonban, hogy ami elméletben elképzelhetetlen, az az életben valóság. Ezt szeretné valamiképpen megmagyarázni a rómaiaknak. Megpróbál alkalmazkodni gondolkodásmódjukhoz. Képeket használ, melyek világossá tehetik előttük azt, ami különben homályban maradna. Ahogyan az igében mondja: Emberi módon szól testüknek erőtlensége miatt.

1. Az első kép, amit az apostol használ, a rabszolga és a szabad ember képe. A kép nagyon szemléletes. Ahogy kifejti az apostol, olvasói előtt megjelenik a szegény, meggyötört, lerongyolódott, agyonhajszolt rabszolga képe. A szeme földreszegzett, az ajka néma, keze görcsösen szorongatja a munkaszerszámot, de a szívében lázadó indulatok tűzhányó hegye fortyog. Szeretne megszökni s valahol az emberrengetegben új életet kezdeni, emberhez méltóbb, szabad életet. De nem lehet. Háta mögött rabszolgahajcsár figyel minden mozdulatára, kezében korbáccsal. Körötte véredek csaholnak. Nyomukba eresztenék, mihelyt valamiképp sikerül megszöknie. Tudja, hogy kisémmizett. Az egész társadalmi rend, a jog, a karhatalom, a bíróság, mind rabtartó urát védi, s annak érdekeit szolgálja. Reménytelen a helyzete. Rút rabszolgasorsban kell elpusztulnia.

Ilyen rabszolgája az ember a bűnnek /20.v./. Tagjai tisztátalanságot és hamisságot kénytelenek cselekedni. Eddig érthető a kép. Ott válik azonban a helyzet emberileg érthetlenné, amikor az apostol rámutat arra, hogy a bűnnek ez a nyomorult rabszolgája azt hiszi magáról, hogy szabad. „*Mikor a bűn szolgálí valátok, az igazságtól szabadok valátok.*”, mondja a 20. versben.

Tényleg így van. A bűn mindig úgy indul, mint valami nagy felszabadulás. A tékozló fiú is ezt érezte, mikor becsapta háta mögött az atyai ház kapuját és elindult a lejtőn. Otthon a parancsok és tilalmak útvesztőjében ténfergett. Sohse csinálhatta – legalábbis így gondolta – azt, amit szeretett volna. Az atyai ház fegyelme korlátozta szabadságát s bilincsebe verte önrendelkezési jogát. Most végre szabad ember. Mehet, ahová akar. Mulathat, ahogyan a vére diktálja. Szórhatja a pénzét, ahogyan neki tetszik. Senkinek semmi köze ahhoz, hogy mit csinál. Még erkölcsi gátlásai sincsenek. Ez az igazi szabadság!

Ilyen szabadnak gondolta magát, mindaddig, míg egyszer abba nem akarta hagyni ezt az életet. Mikor először ébredt tudatára annak, hogy fogyóban van a pénze, mikor először csömörlött meg a bűn szabadságától, mikor először szeretett volna újra tisztességes, munkás életet kezdeni, akkor vette észre, hogy nyomorult rabszolga. Nem volt ereje olyan korán és frissen kiugrani az ágyból hajnalok hajnalán, mint valamikor otthon. Elpuhult kezének sehogy sem ízlott a munka szerszáma. Barátai csúfondáros magatartását nem bírta kemény szóval kikérni magának s az emberi közvélemény is, mely züllöttnek kiáltotta ki, képtelennek tartotta őt becsületes munkára. Mindez visszahúzta és visszalökte a régi életbe. Most már világosan látta, hogy a bűnt el lehet emberi odaszánással /19.v./ kezdeni, de semmiféle emberi odaszánással nem lehet abbahagyni. A bűn bilincseit rákattanthatom a tagjaimra, a kezemre, a lábamra, de a bilincs kulcsa nincs a tulajdonomban.

Szabadságnak érzed-e még a bűnt és szolgálásnak az Isten parancsainak való engedelmséget? Mihelyt szabadulni szeretnél majd a nagy „szabadságból”, te is rájössz majd arra, hogy nyomorult, reménytelenül rab, szolga vagy.

2. A másik kép, mit az apostol használ, a rabszolga szabadító képe. A rabszolgasorsból önerőnkől nincs szabadulás, de kívülről jöhet szabadító. Jöhet valaki, aki az emberpiacon megvásárolja a kihajtott rabszolgát, akit a gazdája is bizonytalansággal azért akar eladni, mert neki már annyit sem ér, amennyit megesszik. A szabadító mégis megvásárolja, azután szabadon bocsátja őt.

Az apostol nem nevezi meg név szerint a szabadítót. Csupán a munkájára utal, mikor ezt írja: „*felszabadultatok a bűn alól.*” /22.v./ Nem ezt írja: „Felszabadítottatok magatokat a bűn alól”, hanem: „*felszabadultatok*”. Mi tudjuk s a levél olvasói is tudják, hogy ez a szabadító nem valami dúsgazdag királyfi, aki történetesen épp arra járt és megsajnálta a szegény kizsigerelt rabszolgát s egy szeszélyes gesztussal odadobta az árát a rabszolga kereskedőnek, hanem Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia, aki épp azért jött e földre, hogy a bűn szegény foglyainak szabadulást hirdessen s ezt a szabadulást nem arannyal, sem ezüsttel hajtotta végre, hanem ártatlan szenvedésével és halálával. A szabadulás ára mindig vér. A bűnből való szabadulásé is: A Golgothán kiontott Krisztus-vér.

És most következett be a keresztyén ember életében egy csodálatos fordulat. A szabad ember szolgálóvá lett. Maga magát tette szolgálóvá. Még pedig rabszolgálóvá. Aki megváltotta a rabszolgasorsból, annak lett önként a rabszolgájává. Neki szánja oda minden tagját. Így bíztatja magát az énekkel: „Szent Uradat, ember, Hát te is szeressed, Altaladva áldozatra Egész lelked, tested. Élted érte folyton, Nyelved róla szóljon És a szíved, hálás szíved Érte verjen folyton.” Sokan sajnálhatják, sokan gúnyolhatják, sokan érthetetlenül néznek rá, ő azonban boldog s tudja, hogy ez a szabad szolgáltság.

3. A harmadik kép, amit az apostol használ, a katona képe, még pedig a zsoldos katonáé. Nem az állítási kötelezettség törvénye szólítja őt sor alá, nem a hazáját fenyegető veszély, vagy

valami eszme az, amiért fegyvert fog. Mestersége a katonaság. Ahogyan az egyik földműveléssel, a másik kereskedelemmel, a harmadik valami iparral, a negyedik valami értelmi foglalkozással keresi meg a mindennapi kenyerét, ő pedig a katonáskodásból tartja fenn magát. Nem fontos, hogy Galliában, vagy Afrikában, Hispániában, vagy Kánaánban folyik a harc, színesek-e, vagy fehérbőrűek az ellenfelei, neki csak az a fontos, hogy katonáskodásáért megkapja a megígért zsoldot. Pénzért katonáskodik. Fizetését biztosítja a törvény s a vezér jól felfogott érdeke.

Ahogyan a katonáskodásnak megvan a maga zsoldja, a bűn szolgálatáért is kijár a fizetség. Ez a fizetség az apostol szerint a tisztátalanság és hamisság, a szégyen és a halál, tehát mindenféle testi-lelki nyomorúság.

Hogyan nézel te mindezekre? Felháborító sorsnak, mely ellen tiltakoznod kell, sérelemnek, melyet nem érdemeltél, vagy úgy nézel rá, mint az apostol: A bűn zsoldja mindez, az én bűnömé. Rászolgáltam, megérdemeltem.

Az igazság szolgálatának is megvan a következménye: az igazság, a megszenteltetés és az örök élet. Ez azonban nem zsoldként jár ki, ez nem fizetség, melyet meg lehet szolgálni, ez ajándék, még pedig kegyelmi ajándék, a megajándékozottnak tehát semmi érdeme sincs reá, csak kegyelemből kapja. Az írás szerint tehát a szenvedés, a halál, a kárhozat az én bűnöm zsoldja. Ezt mind megérdemeltem. Az áldás, az örök élet, az üdvösség mind Isten ajándéka, melyhez jogot nem formálhatok, hiszen a kegyelem nem követelhető. Ha elkárhozom, egyedül magamnak köszönhetem. Ha üdvözülök, egyedül Istennek köszönhetem.

Ez az ajándék számomra ingyen kegyelemből adatik, Isten számára azonban nem ingyen való. Nagy ára van. Nem a fölöslegéből ajándékozott meg. Krisztus Jézusban ajándékozott meg az örök élettel. Az ajándék ára tehát megszületett Fia volt.

Jog és kegyelem, az emberi gondolkodásban nem férnek meg egymás mellett. Van jog, van kegyelem. A keresztyén ember életében mégis együtt és egyszerre jár a kettő. Jog szerint szenvedünk, és kegyelem szerint szabadulunk a bűneink jogos következménye alól.

Ez a keresztyén igehirdetés tartalma. Ezért van az egyház. Ennek hirdetése a papi szolgálat lényege. Rabok! Halljátok meg! Van szabadulás! Megszabadultak! Ne felejtsetek el, egész életünkkel hálára vagyunk kötelezve a szabadító vérért! Örök életetekért remegők, ne féljete! Miénk a Krisztus, és akié Krisztus, azé az örök élet!

Ámen.